UNIWERSYTET WARMIŃSKO-MAZURSKI

W OLSZTYNIE

WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI

mgr Dorota Charkiewicz

Streszczenie rozprawy doktorskiej pt : *„Ochrona miru domowego w polskim kodeksie karnym”,* przygotowanej pod kierunkiem naukowym dr hab. Krystyny Szczechowicz, prof. UWM.

Celem niniejszej rozprawy doktorskiej jest analiza przepisów dotyczących przestępstwa naruszenia miru domowego w kodeksie karnym, w aspekcie teoretycznym, danych statystycznych, badań sądowych oraz dorobku piśmiennictwa i orzecznictwa sądowego. Sformułowany problem badawczy wraz z problemami szczegółowymi umożliwił zbudowanie hipotezy badawczej, a wynikiem pracy doktorskiej jest jej zweryfikowanie i potwierdzenie w rozprawie doktorskiej.

Postępujący rozwój cywilizacyjny świata, powszechna globalizacja i informatyzacja społeczeństwa, wprowadzanie coraz to nowszych rozwiązań technologicznych pozwalających śledzić każdy ruch ludzki, bardzo intensywne ingerowanie w wolność jednostek przez różne programy internetowe, interaktywne mapy, programy decyzji konsumenckich, niewidoczne nagrywanie ludzi przez sieć kamer i programów, czytniki linii papilarnych czy profilu twarzy– to wszystko sprawia, że wolność człowieka jest coraz bardziej ograniczana. W tym wszystkim przepisy karne dotyczące ochrony wolności człowieka w zakresie jego miru domowego, są jednym ze swoistych bastionów ochrony wolności człowieka w jednej z najważniejszych sfer jego życia tj. ochrony domu.

Zasadniczy problem badawczy dotyczył udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy rozwiązania prawne zawarte w polskim kodeksie karnym odnoszące się do zapewnienia ochrony jednostce w zakresie karnej ochrony nietykalności mieszkania, zarówno na płaszczyźnie ich ustawowego kształtu i praktycznego stosowania są wystarczające i nie wymagają wzmocnienia. Problem badawczy wraz z problemami szczegółowymi umożliwił postawienie i weryfikację hipotezy badawczej przyjmującej, że rozwiązania prawne zawarte

w kodeksie karnym w zakresie ochrony miru domowego, zarówno na płaszczyźnie ich ustawowego kształtu, jak i praktycznego stosowania, są kompleksowe, zapewniając właściwą reakcję prawnokarną.

W pracy doktorskiej zastosowano różne metody poznawcze, wśród których najbardziej przydatnymi przy badaniu przestępstwa naruszenia miru domowego okazały się metody: formalnodogmatyczna (statycznologiczna oraz dynamicznodialektyczna), prawnohistoryczna, badań statystycznych oraz badań sądowych.

Metoda formalnodogmatyczna, polegała na bezpośredniej analizie dokumentów źródłowych, badaniu specjalistycznej literatury przedmiotu, językowej analizie tekstów aktów prawnych, dotyczących sformułowanego problemu badawczego. Podstawowym przepisem poddanym analizie, był przepis art. 193 k.k. dotyczący przestępstwa naruszenia miru domowego, ale również przepisy kodeksu postępowania karnego, kodeksu wykroczeń, kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, przepisy prawa budowlanego, kodeksu cywilnego, kodeksu postępowania cywilnego oraz szeregu innych szczegółowych aktów prawnych.

W metodzie historycznej zaprezentowano rys historyczny przestępstwa naruszenia miru domowego. W przypadku metody porównawczej przedstawiono horyzontalne rozwiązania prawne funkcjonujące w wybranych kodeksach karnych innych państw świata. Natomiast przy metodzie statystycznej analizy danych – analizie podlegały aktualne dane statystyczne w zestawieniu z historycznymi danymi statystycznymi uzyskanymi od różnych instytucji: Ministerstwa Sprawiedliwości, Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości czy Policji.

Zakres badań przy zastosowanej metodzie empirycznej – polegał na badaniu akt spraw sądowych prawomocnie zakończonych przez Sąd Rejonowy w Piasecznie, Sąd Rejonowym w Nowym Dworze Mazowieckiem i Sąd Rejonowy w Grodzisku Mazowieckim w zakresie przestępstwa z art.193 k.k. za lata 2010-2019.

Praca zawiera wstęp, zakończenie oraz została podzielona na pięć rozdziałów.

Rozdział pierwszy zawiera najważniejszą terminologię występującą w przestępstwie naruszenia miru domowego oraz rys historyczny ochrony miru domowego od uregulowań istniejących w Polsce „ dawnej”, poprzez rozwiązania które istniały na ziemiach polskich w kodeksach karnych państw zaborczych, regulacje w polskim kodeksie karnym z 1932 r., kodeksie karnym z 1969 r.

W rozdziale drugim przedstawiono problematykę naruszenia miru domowego w Konstytucji i prawa międzynarodowego oraz aspekcie prawnoporównawczym.

W rozdziale trzecim omówione zostały aspekty karno-materialne przestępstwa naruszenia miru domowego, takie jak znamiona przestępstwa, przedmiot ochrony, strona przedmiotowa ze szczegółową analizą czynności wykonawczych sprawcy i przedmiotu czynu (m.in. dom, mieszkanie, czy ogrodzony teren). W dalszej części przedstawiony został podmiot przestępstwa i analiza, czy właściciel może być sprawcą przestępstwa naruszenia miru domowego. Omówiono również zagadnienia odnoszące się do strajku i demonstracji związanych z wykonywaniem praw pracowniczych. Następnie omówiono stronę podmiotową czynu i zachowanie sprawcy oraz sytuacje wyłączające bezprawność czynu oraz winę w zakresie przestępstwa naruszenia miru domowego, również w aspekcie innych gałęzi prawa: jak prawo cywilne, czy administracyjne .

W rozdziale czwartym przedstawiony został system sankcji karnych i tryb ścigania wobec sprawcy przestępstwa naruszenia nietykalności mieszkania. Omówione zostały zagrożenia karne i poszczególne możliwe rodzaje kar wymierzanych sprawcom tego przestępstwa. Przedstawiono instytucję zbiegu przepisów różnych innych ustaw z przepisami dotyczącymi przestępstwa naruszenia miru domowego.

W rozdziale piątym zaprezentowano przestępstwo naruszenia miru domowego w ujęciu statystycznym i empirycznym (analiza akt sądowych). Przedstawiono dane statystyczne od lat 40- XX wieku do aktualnego okresu, pozyskane z Ministerstwa Sprawiedliwości, Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości i Policji. Dokonano analizy danych statystycznych wynikających z bezpośredniej analizy akt wszystkich spraw sądowych prawomocnie zakończonych za okres 2010-2019 z Sądu Rejonowego w Piasecznie, Sądu Rejonowego w Nowym Dworze Mazowieckim i Sądu Rejonowego w Grodzisku Mazowieckim.

W zakończeniu pracy dokonano końcowej analizy tematu w kontekście podjętej hipotezy badawczej.